

Presseklip as

Glentevej 61-65
DK-2400 København NV
Telf.: 31 19 34 00

Udklip af:

Kristeligt Dagblad

Oplag: 14.568

Dato: 26 OKT. 1993

Dan Turélls sidste sang

Korte, swingende og suveræne vers i Tja-a cha-cha. Udkommer i dag

LYRIK

469

Af Lars Bukdahl

At Dan Turéll er død, er svært at finde sig i. Og det er mærkeligt så kort tid efter, han er gået bort, at læse og anmelde hans nye bog, digtsamlingen Tja-a cha-cha, der udkommer i dag.

Samtidig med at man frydes over de suveræne vers, kan man ikke lade være med at blive påvirket af, at de er de sidste, digteren fik lov til at skrive, især ikke når digtene selv i dén grad er klar over, at det er en mulighed.

Her stikkes hovedet ikke under busken, disse digte konfronterer sygdommen og dødens

nærvær direkte, men uden klynk og sentimentalitet. Som der står et sted: »Sky tårer... / Selv velformede, parisiske / modnede grand cru'er...«

Det betyder ikke, at det bliver til ren stoicisme og budhistisk tomhedsaccept, så enkelt har det aldrig været hos Dan Turéll, det har han alt for meget ild bagt og i sproget til. Disse digte, hvoraf mange for øvrigt handler om alt muligt andet, kan både være sort humoristiske og gråt melankolske og begge dele og mere til på samme tid. Men nu og da klinger en desperation igennem, en protest mod tingenes forbandede tilstand, som er ny og som i stedet for at spolere digtet, gør det voldsomt påtrængende.

Altid nyt

En bro bliver aldrig brændt af,

og det er sprogets, for det er den, digteren står på. Der er ca. 230 digte i bogen, og ikke ét eneste er slapt, og langt de fleste er virkeligt suveræne. De er næsten allesammen meget korte, og det er forunderligt, hvor meget step og dans og chachacha, musik, Turéll kan få presset ind i fem linier, det swinger så utroligt.

Og hele tiden talentet for, at finde nye originale billeder, formuleringer, vendinger, omvendinger. Make it new, som Ezra Pound sagde, og det er måske Old Ez's unge såkaldt imagistiske digtning, som Dan Turélls modtænkning mest minder om. At Erik Skym-Nielsen i en mindeopsats i Information kan kalde hans sidste digtsamlinger trætte, går over min forstand, de lyner af talent og rammer rent i hjerne og hjerte.

En af grundene til, at nogen

kan indtage så besynderligt et synspunkt som Skyums er måske, at Dan Turéll tillader sig at være pjanket, ikke pjanket ud i det blå, men pjanket i sproget, på dadaistisk vis spiller han rundt med ordene, vender dem om, tager dem fra hinanden: »Opløs aggressioner! / agg! / res: / Sten er - // Sten er - / aggressiv: / vis / ser / gga! // Op! Løs! / O pløs!« (utroligt hvor mundtligt sådan konkretisme er i Dannys hånd!). Og i Tja-cha-cha er der lang mere af sådanne sager end i de forrige samlinger. Det kan være en personlig svaghed, at jeg er vild med den slags, men den slags er ikke nogen tilfældighed hos Turéll, det er tværtimod næsten selve trosskæbnelsen: »Det er som det altid har været: / Alfa- betet / er mit bedste legetøj. // jeg vil lege med det / lige til det

bliver for mørkt / til at jeg kan se det.« Eller med en sortere og skarpere formulering: »Som om døden var noget / at være bange for? Sandsynligvis / bare dét / at man ikke længere kan stave sig / til tomheden.« For det er en elementær måde at give livet mening på: undersøge disse bogstaver, hvad de er og hvad de kan.

I en fin og stilfærdig og meget utypisk erindringsfrise, skrevet til fotografier af Bro Bernild, får vi et urbillede af denne sprogholdning, som akkurat rimer på skriverens nutid: »Der er nogle fugtpletter på tapetet / som man kan udenad / som eh anden slags alfabet eller talrække. / Man har lært dem forfra / hver gang man blev syg.«

Stor finale

Hen mod slutningen af bogen

optræder der pludseligt nogle store, væltende, rablende digte, der samler de alle de andres toner i hektiske symfonier. Det er fantastisk godt, men hårdt at læse, fordi der ikke er nogen tvivl om, hvad det står på spil. Et udsnit: »Billeder / krakelerer, slår revner: / Den Sidste Svajer / har kørt sin æresrunde / for længst, dengang ølkasserne / var af træ og rummede / halvtreds flasker. Spidsmusen / er ikke mere almindeligt forekommende, / dét lille væsen! Sidder slipset / nu ordentligt? Spil er / spil, en taber uden stil / er simpelthen talentløs. / Faxerne tikker fortrolige ligegyldigheder / og autoriserede løgne gennem natten / Stjerner blegner og skoven famler / falmende efter sin identitet.«

Det der er at gøre, er at blive ved med læse Dan Turéll, han

skrev heldigvis mange gange mere end man med nogen rimelighed kunne nå på 47 år, og lære af ham, og det gælder ikke mindst for digterne, der har været lidt sløje til det på det seneste. Men som sædvanlig siger Dan det bedst:

»Så simpelt, så / simpelt. Buddy Bolden blæste / sin trompet, og King Oliver / hørte ham. Louis Armstrong hørte / King Oliver, og Roy Elridge hørte / Louis Armstrong. Dizzy Gillespie / hørte Roy Elridge og blæste / sin trompet. Så meget for, / så meget om, historien: Faklen / bliver altid rakt videre. Husk det nu, / børn.«

Dan Turéll: Tja-a cha cha. Borgen. 80 sider. Kr. 168.00. Udkommer i dag.